

Małgorzata Wolska-Długosz

Globalizacja w opinii dwóch pokoleń maturzystów i ich rodziców

Pedagogika Rodziny 2/3, 155-169

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Wolska-Długosz

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach

Globalizacja w opinii dwóch pokoleń maturzystów i ich rodziców

Globalizacja współczesnego świata, która się wiąże z nowoczesnością i postępem jest procesem przenikającym wiele sfer życia człowieka: społeczną, gospodarczą, kulturalną i polityczną. Z jednej strony wiąże się z szybkim rozwojem technologicznym, z drugiej zaś z ujednoczeniem wzorów kulturowych, co niewątpliwie niszczy niepowtarzalność i oryginalność [Bogaj, 2004: 16–17].

Globalizm i jego skutki odnoszą się do rozmycia różnic pokoleniowych. Dzisiejsza młodzież z łatwością przystosowuje się do tych procesów, łatwiej akceptuje nowe zjawiska, znając języki obce nie ma problemów z porozumiewaniem się. Wspólna kultura, będąca następstwem globalizacji, powoduje, że młodzi ludzie z odległych rejonów świata upodobniają się do siebie, interesują się tymi samymi dziedzinami sportu, słuchają podobnej muzyki, hołdują tej samej modzie, jednakowo przeżywają swoje egzystencjalne problemy. Odnosić się one będą także do zapewnienia optymalnych warunków dla rozwoju jednostki [Kuszek, 2003, nr 5 (148): 6–9].

W dobie edukacji globalnej człowiek powinien być otwarty, elastyczny oraz zaprogramowany na rywalizację i ryzyko. Powinien ponadto posiadać umiejętność nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi, być gotowy do ustawicznych zmian i przekwalifikowania się w przypadkach kiedy wymaga tego sytuacja. Toteż współczesne szkoły promują wśród młodzieży współzawodnictwo i rywalizację [Gnitecki, 2004: 47].

Globalizacja miała być czynnikiem dającym wszystkim „obywatelom świata” równe szanse w rozwoju i dostępie do nowych technologii. Stała się natomiast przyczyną wielu podziałów i różnic na wielu płaszczyznach. Atrybutami stały się: posiadana wiedza, zawód czy wysokość zarobków. Dodatkowego znaczenia nabrało także wykształcenie, które daje możliwość bycia konkurencyjnym na rynku

pracy, a co za tym idzie podnosi status społeczny jednostki. Ta natomiast jest w stanie nadążać za globalizacją, czerpiąc tym samym korzyści z jej procesów. Efektem tego jest niestety marginalizacja społeczna niektórych grup niechętnych do nauki i doksztalcania oraz niezdolnych do pracy zarobkowej.

Termin „globalna wioska” jest synonimem współczesnych czasów i postępującego procesu globalizacji. Następuje zacieranie się granic pomiędzy poszczególnymi krajami oraz nieograniczony dostęp do wszelkich informacji. Taki stan rzeczy wymusza na współczesnym człowieku kształtowanie nowych tożsamości. Człowiek we współczesnym świecie powinien być bowiem otwarty na zmiany, elastyczny, gotowy do zwiększania swoich kwalifikacji. Umiejętność posługiwania się najnowszymi zdobyczami techniki, wysokie wykształcenie gotowość do zmian, przebojowość to wymagania, bez których trudno jest odnaleźć się we współczesnym świecie. Jednak nie wszyscy potrafią dostosować się do szybko postępujących zmian, dlatego też społeczeństwa powinny zatroszczyć się o swoich obywateli i wykorzystując globalizację wprowadzać ich w tajniki nowoczesnego funkcjonowania w świecie.

Wraz z rozwojem globalizacji następują przemiany w systemie oświaty oraz w edukacji. Zadaniem edukacji, która nie może być obojętna na procesy globalizacji jest ukazywanie każdemu człowiekowi tego wszystkiego, co ów proces niesie z sobą, chronienie go przed ujednoczeniem życia i działania, a także podporządkowanie tzw. konsumpcyjnemu stylowi życia. W takowym systemie funkcjonowania znaczenia nabiera wykształcenie, znajomość języków obcych, umiejętności komunikacji interpersonalnej. Coraz dalsze stają się natomiast zagadnienia samotności, patologie społeczne i uzależnienia [Tchorzewski, 2003: 31–35]. W toku edukacji zmierza się do kreowania człowieka otwartego, gotowego do podejmowania nowych wyzwań, odpowiedzialnego za przyszłość społeczności lokalnej, państwa i świata. Trzeba też kształtować postawę aktywną oraz postawę człowieka pełnomocnego – o ukształtowanych kompetencjach do formułowania i rozwiązywania nowych, trudnych zadań, mądrego, umiejącego krytycznie wybierać z wielorakich ofert kulturalnych i osądzać je wedle uniwersalnych wartości i zasad [Kwieciński, 1999: 432].

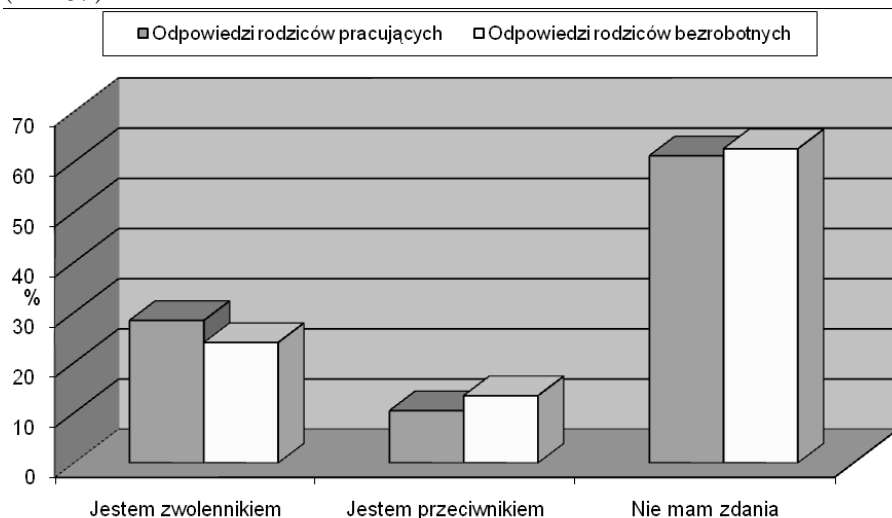
J. Naisbitt twierdzi, iż społeczeństwo globalne jest przede wszystkim społeczeństwem informacyjnym, w którym największą rolę odgrywa posiadane wykształcenie i kwalifikacje. Znaczenia nabierają również trzy typy umiejętności: myślenie – umiejętność kojarzenia faktów, wychwytywania wzajemnych związków, budowanie syntez,

- uczenie się – przyswajanie nowych metod, kształtowanie zdolności do posługiwania się narzędziami, które umożliwiają odnawianie i przyswajanie wiedzy,
- kreatywność – zdolność do innowacji, do przewidywania kierunków zmian [Nieżgoda 29].

Obecnie ważne staje się wykreowanie człowieka otwartego, elastycznego, nastawionego na zmiany i zaprogramowanego na rywalizację oraz podejmowanie ryzyka. Człowiek XXI wieku jest kształtowany przez odpowiedni system edukacji, której wyznacznikiem jest m.in. uczenie się techniki konkurencji, form współzawodnictwa, skracanie okresów studiowania. System edukacyjny norm i wartości, ulega stopniowej dewaluacji, gdzie takie pojęcia, jak dobro, empatia zastępowane są sprawnością działania, konkurencyjnością, lojalnością wobec pracodawcy. Czynniki te kształtują inny rodzaj podejścia do podejmowanej nauki. Osobiste cele wyznaczają taką formę motywacji edukacyjnych, których cel rzadziej łączy należy z osobistymi aspiracjami i osobistym imperatywem w dążeniu do rozwoju osobowości a częściej dyktowaną koniecznością.

Nastawienie na współzawodnictwo i rywalizację oraz dążenie do sukcesu jest częścią życia każdego młodego człowieka, od urodzenia wychowywani są w systemie, który jest im znanym jako jedyny obowiązujący. Inne podejście do współczesnego życia i wszechobecnej globalizacji mają rodzice, którzy kształcili się i wchodzili na rynek pracy w zupełnie innym systemie, kierowani innymi wartościami. Dlatego też zostali oni zapytani o ich stosunek do globalizacji i przemian współczesnego świata.

Rysunek 1. Stosunek rodziców badanych licealistów do procesów globalizacji (N=437)

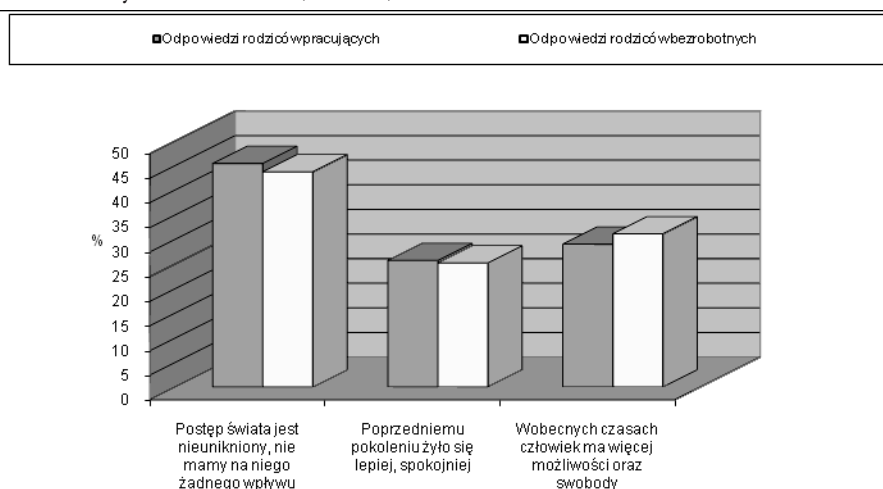
Źródło: badania własne.

Opinie rodziców dotyczące globalizacji prezentuje rysunek 1, na którym wyraźnie widać, że blisko 2/3 ogółu badanych nie ma zdania na temat globalizacji. Taki wynik może świadczyć o tym, iż rodzice nie mają do końca wykształco-

nej świadomości na temat globalizacji i nie potrafią się w nim odnaleźć siebie. Zjawisko globalizacji wiąże się z różnorodnością ofert, a z drugiej zaś strony staje się źródłem poczucia zagubienia. To dokonywanie wyborów spośród bogatych ofert, może dawać rodzicom nie tylko uczucie wolności, ale i zagubienia, bezradności oraz samotności. Stąd też chcąc dokonywać właściwych wyborów, trzeba dysponować coraz większą ilością informacji, umieć je selekcjonować, wartościować i wykorzystywać. Respondenci nie mają zdania, bo nie widzą w tym procesie siebie.

Natomiast opinia młodzieży na temat procesów globalizacji znacznie różni się od odpowiedzi reprezentowanych przez grupę rodziców. 2/3 młodzieży orientuje się w przemianach jakie niesie ze sobą globalizacja i doskonale się w tym procesie odnajduje. W następnej kolejności rodzice starali się utożsamiać podane w ankiecie stwierdzenia na temat obecnych czasów, ze swoimi poglądami.

Rysunek 2. Zagrożenia i nadzieje związane z procesem globalizacji w opinii rodziców badanych licealistów (N=437)

Źródło: badania własne.

Rodzice trafnie zauważają, że w obecnych czasach mamy do czynienia z postępem technicznym i cywilizacyjnym. Postęp świata jest nieunikniony i nawet jeśli nie wszystkim podobają się jego skutki, to trzeba się z nim pogodzić. Coraz więcej osób docenia jednak zachodzące zmiany. Dostrzega dla siebie coraz więcej możliwości, także samorozwoju. Pozostała grupa uważa natomiast, że poprzednim pokoleniom żyło się lepiej. Nie dostrzega zatem swobody, jaką dysponują obecnie. Rodzice badanych licealistów mają świadomość postępu cywilizacyjnego i wiedzą, że nie mają na niego żadnego wpływu. Ale akceptują tę rzeczywistość, w której dane jest im żyć, i w której przyszło dorastać ich dzieciom. Starają się

odnajdować w tej rzeczywistości, choć niewielka grupa uważa, iż lepiej żyło się poprzednim pokoleniom. Prawda jest jednak taka, iż człowiek często niedocenia tego, co ma i dostał od życia. Tylko porównuje swoje życie z życiem innego człowieka czy pokolenia.

Aż 2/3 młodzieży odpowiedziało, iż postęp świata jest nieunikniony i nie ma na to wpływu. Młodzi ludzie jednak nie są w stanie porównać dzisiejszego świata ze światem, w jakim żyli ich rodzice. Stąd też nie wypowiedali się na temat dawniejszych czasów. Okres młodości życia swoich rodziców znają z ich opowiadań, książek itp. Natomiast mając na uwadze informacje przekazywane przez rodziców, wiadomości zdobyte na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie uważają, iż w dzisiejszych czasach żyje się lepiej, jest więcej możliwości i swobody. Przede wszystkim „otwarte granice” pozwalają młodym podróżować, podejmować pracę, zdobywać wykształcenie na światowych uczelniach.

Rodzice wypowiedzieli się także na temat tego, jakie są ich skojarzenia na temat globalizacji. Tego rodzaju pytanie pozwala uzyskać informacje odnośnie tego, jaką wiedzę na temat globalizacji posiadają rodzice. Czy jest ona adekwatna do rzeczywistości czy też kreowana przez samych respondentów.

Tabela 1. Skojarzenia rodziców z pojęciem globalizacja (N=437)

Skojarzenia z pojęciem globalizacja	Odpowiedzi rodziców				Ogółem	
	pracujących		bezrobotnych			
	N	%	N	%	N	%
Liczne udogodnienia technologiczne	42	23,0	56	22,0	98	22,4
Zacieranie się granic pomiędzy państwami	29	15,8	43	16,9	72	16,5
Ujednoczenie się wzorów kulturowych	12	6,6	18	7,1	30	6,9
Zbyt szybki postęp cywilizacyjny	52	28,4	71	28,0	123	28,1
Zagrożenie dla tradycyjnych wartości	6	3,3	4	1,6	10	2,3
Szersze możliwości samodoskonalenia	8	4,4	7	2,8	15	3,4
Przepływ kapitału, usług i towarów między państwami	15	8,2	25	9,8	40	9,2
Zautomatyzowanie świata i stosunków międzyludzkich	19	10,4	30	11,8	49	11,2

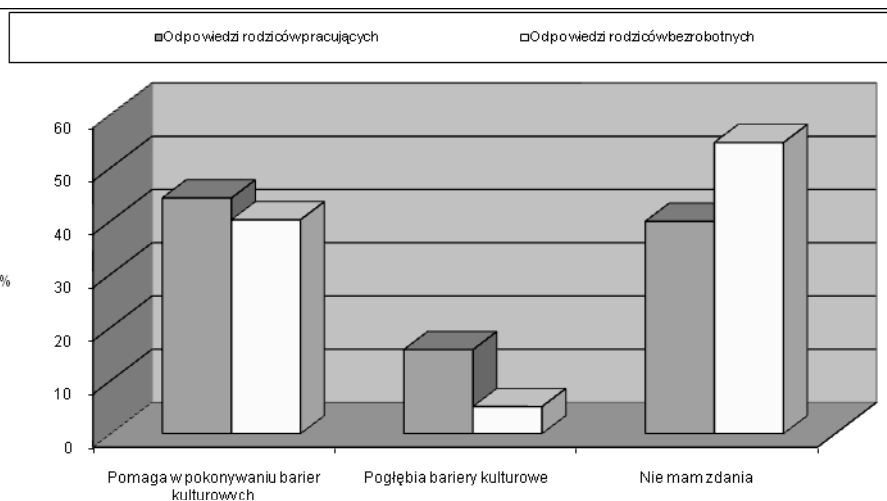
Źródło: badania własne.

Z badań wynika, że dla większości ankietowanych rodziców globalizacja kojarzy się: ze zbyt szybkim postępem cywilizacyjnym oraz z udogodnieniami technicznymi. Nie doceniają natomiast szerokiej możliwości samodoskonalenia, jakie daje współczesna cywilizacja. Obawiają się natomiast utraty oryginalności, odrębności i tradycji, które mogą być wynikiem zacierania się granic oraz szybkiego i coraz łatwiejszego przepływu kapitału, towarów i usług.

Młodzieży globalizacja kojarzy się przede wszystkim coraz szybszym i łatwiejszym przepływem kapitału, towarów i usług oraz zacieraniem się granic. Doceniają również udogodnienia techniczne i możliwość samorealizacji. Sądzą, iż globalizacja nie stanowi zagrożenia dla tradycyjnych wartości.

Kolejne pytanie dotyczyło roli globalizacji. Również w tej kwestii wypowiedzieli się rodzice badanych licealistów. Ich oceny prezentuje rysunek 3.

Rysunek 3. Ocena roli procesów globalizacji przez badanych rodziców w procesie społecznienia ich dzieci i możliwości adaptacyjnych (N=437)

Źródło: badania własne.

Analizując powyższe dane można wysunąć wniosek, iż rodzice nie do końca mają świadomość co to tak naprawdę kryje się pod pojęciem globalizacji, jaką rolę odgrywa cały jej proces i jaki ma wpływ na człowieka. Co tak naprawdę przez to zjawisko można osiągnąć?

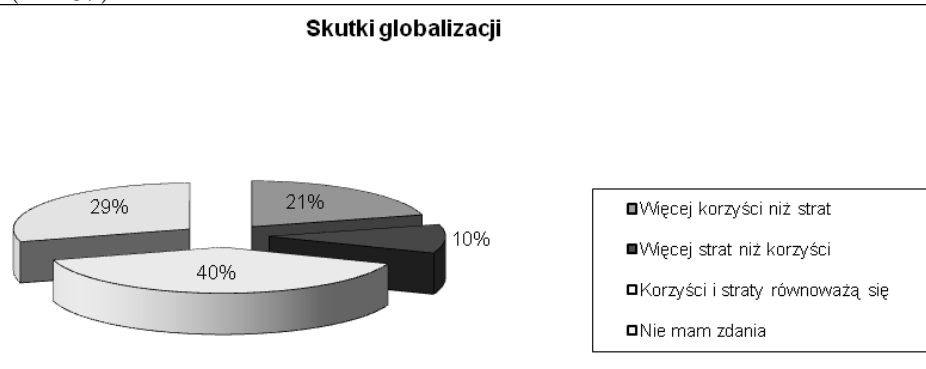
Starają się dostrzegać w niej pozytywne skutki i określają ją jako pomocną w pokonywaniu barier kulturowych.

Młodzież inaczej postrzega procesy globalizacji. Uważa, że wszystkie te zmiany pomagają pokonywać bariery kulturowe; integrować się z ludźmi z innych

kontynentów: zawierać znajomości, wymieniać się poglądami, poznawać ich tradycję i kulturę; pokonywać bariery językowe.

W opinii społeczeństwa globalizacja niesie za sobą szereg skutków zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Z jednej strony możemy mówić o przyspieszeniu rozwoju, lepszych technologiach czy o upowszechnieniu wiedzy, z drugiej jednak strony globalizacja to także przejmowanie obcego dla nas modelu życia, pogłębiające się bezrobocie i uzależnienie od innych państw. Zapytałam więc rodziców, czym dla nich jest globalizacja i co za sobą niesie.

Rysunek 4. Ocena skutków globalizacji w opinii rodziców badanych uczniów (N=437)

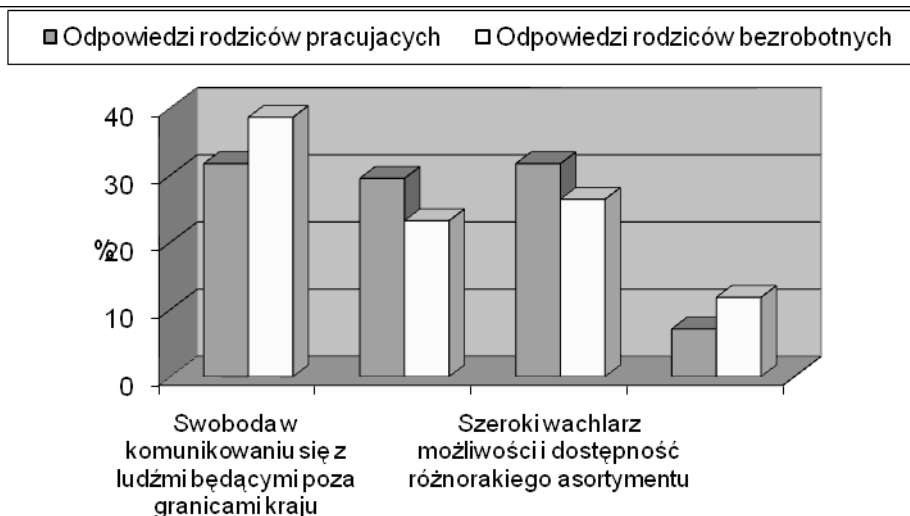
Źródło: badania własne.

Jak wynika z tabeli powyżej, badani rodzice mają umiarkowanie pozytywny stosunek do skutków globalizacji, uważając, że korzyści i straty, jakie niesie za sobą równoważą się. Poza tymi rodzicami, którzy nie potrafią odnieść się do globalnych skutków, większość widzi w niej raczej korzyści niż straty.

Badana młodzież w ocenie skutków globalizacji upatruje przede wszystkim więcej korzyści niż strat. Tylko niewiele młodych ludzi, uważa że korzyści i straty jakie niesie ze sobą globalizacja równoważą się.

W następnej kolejności rodzice wybierali największe zalety oraz największe wady, jakie niesie za sobą globalizacja. Opinie rodziców przedstawiają: rysunek 5 oraz rysunek 6.

Rysunek 5. Największa zaleta globalizacji w opinii rodziców badanych uczniów (N=437)

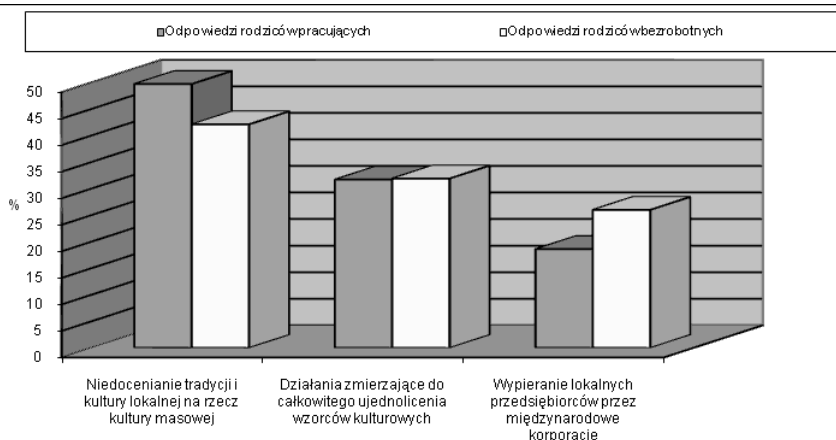
Źródło: badania własne.

Swoboda w komunikowaniu się z ludźmi będącymi poza granicami kraju, to największa zaleta globalizacji jak uważają rodzice. Kolejną podkreślaną zaletą był szeroki wachlarz różnorodnych możliwości i dostępność asortymentu. Na trzecim miejscu respondenci stawiają dostępność informacji. Oznacza to, że społeczeństwo ma nieograniczony dostęp do tego, co się dzieje na całym świecie. Internet i telewizja umożliwiają śledzenie wydarzeń z różnych zakątków świata. Najniżej badani ocenili dostęp do różnych metod i środków edukacyjnych. W obu przypadkach częściej wybierali tę wartość jako zaletę globalizacji rodzice bezrobotni, niż pracujący. Analizując odpowiedzi rodziców pracujących oraz tych nie posiadających pracy można zauważyć, iż odpowiedzi tych dwóch grup są zasadniczo jednakowe bądź podobne.

Te same zalety globalizacji doceniane są w takim samym stopniu zarówno u rodziców jak i u młodzieży.

Rysunek 6 przedstawia natomiast skutki globalizacji najczęściej wskazywane przez rodziców jako wady.

Rysunek 6. Największa wada globalizacji w ocenie rodziców badanych licealistów (N=437)

Źródło: badania własne.

Blisko połowa badanych (45,3%), za największą wadę globalizacji, uznała niedocenie tradycji i kultury lokalnej na rzecz kultury masowej. Przywiązanie do tradycji i dorobku poprzednich pokoleń budzi w społeczeństwie obawy przed napływem tradycyjnych wartości innych państw, a tym samym ujednoczeniem wzorców kulturowych na całym świecie. Dość duża liczba rodziców borykających się z problemem bezrobocia oraz aż 2/3 młodzieży dostrzega w globalizacji zagrożenie, jakim jest wypieranie lokalnych przedsiębiorców przez międzynarodowe koncerny. Uważają oni, że nie poprawi to ich sytuacji, może natomiast pogłębić ich ubóstwo. Za mniejszą wadę globalizacji młodzież uważa niedocenie tradycji i kultury lokalnej na rzecz kultury masowej oraz działania zmierzające do całkowitego ujednoczenia wzorców kulturowych.

Rozpatrując skutki jakie niesie ze sobą globalizacja oraz jej wady i zalety, uzasadnione stało się postawienie rodzicom pytania odnośnie postrzegania przez nich współczesnego świata. Uzyskane wyniki prezentuje rysunek 7.

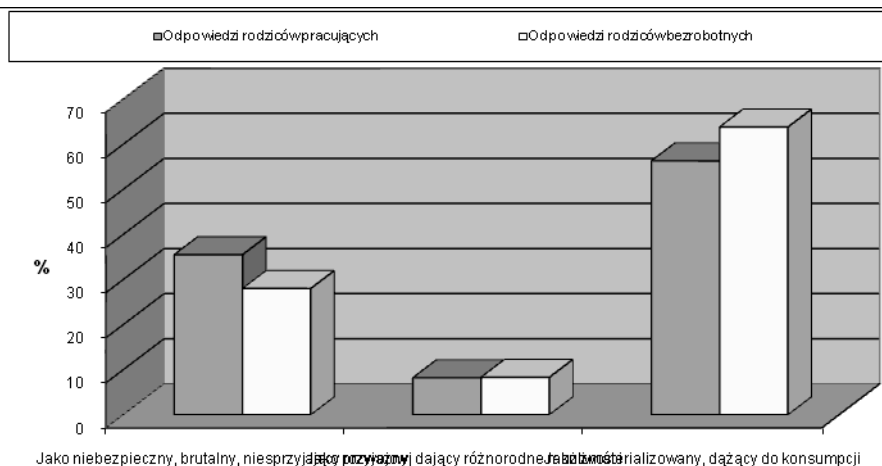
Wynika z niego jednoznacznie, że rodzice postrzegają dzisiejszy świat w sposób negatywny. Jako zmaterializowany i dążący do konsumpcji, niebezpieczny, brutalny i niesprzyjający rozwojowi. Dostrzegają zatem więcej wad niż zalet. Jako rodzice dorastającej młodzieży muszą być czujni na niebezpieczeństwa, jakie czyhają na ich dzieci. I to właśnie na nich się skupiają.

Dzisiejszy świat nastawiony jest na szybsze i intensywniejsze życie. Rodzice obserwują codzienność na ulicach i w pracy, czytają prasę, a także oglądają przeróżne programy. Na pierwszy rzut widoczna się wyścig za dobrami material-

nymi w każdym sensie (pieniądze, stanowisko, utrzymanie rodziny na poziomie itp.). Przede wszystkim jest to zauważalne w największych aglomeracjach, gdzie pośpiech za rzeczami materialnymi przesłania ludziom spokojniejsze życie. Życie rodzinne wymyka się spod kontroli, często pojawia się niezrozumienie, życie w osamotnieniu, braku miłości i dobrych relacji z rodziną. Wyniki badań pokazują, że rodzice mają świadomość cywilizacyjnego postępu i zagrożeń, jakie on niesie dla jednostki.

Młodzież będąca w dobrej sytuacji materialnej traktuje świat przyjaźnie i jest nastawiona pozytywnie do jego odbioru twierdząc, iż daje różnorodne możliwości. Młodzi ludzie mogą się rozwijać korzystając z dóbr nowoczesnej techniki, pokazywać swoje talenty w różnorodnych castingach, uczestniczyć w kursach: językowych (także zagranicą), żeglarskich, artystycznych (taneczne, wokalne, plastyczne, akrobatyczne) itp., podejmować wakacyjną pracę zagranicą, poprzez komunikatory internetowe zaprzyjaźniać się z rówieśnikami z całego świata. Przeciwnie odpowiedzi udzieliła młodzież będąca w złej sytuacji materialnej. Grupa tej młodzieży postrzega świat wrogo do nich nastawiony, niebezpieczny, brutalny, niesprzyjający rozwojowi. Świat, którym rządzi pieniądź.

Rysunek 7. Opinie rodziców na temat trudności adaptacyjnych ich dzieci w zakresie realizacji aspiracji (N=437)

Źródło: badania własne.

Rodzice i młodzież mogli również wypowiedzieć się na temat stosunku do homogenizacji rozumianej jako ujednoczenie stylu życia, produkcji a także kultury i systemu wartości. Najbardziej uwidacznia się ona w upodabnianiu się różnych tradycjach oraz w tzw. amerykanizacji społeczeństwa.

Tabela 2. Postrzeganie homogenizacji wartości społecznych w opinii badanych rodziców (N=437)

Postrzeganie homogenizacji	Odpowiedzi rodziców				Ogółem	
	pracujących		bezrobotnych			
	N	%	N	%	N	%
Jest czymś nieuniknionym	52	28,4	89	35,0	141	32,3
Zagrożeniem dla rodzimej tradycji i obyczajów	111	60,7	144	56,7	255	58,4
Formą rozwoju państwa i społeczeństwa	20	10,9	21	8,3	41	9,4

Źródło: badania własne.

Młodzież wypowiadając się na temat homogenizacji podkreśla, iż jest to przede wszystkim forma rozwoju państwa i społeczeństwa i jest to proces nieunikniony.

Innego zdania są rodzice. Większość z nich postrzega homogenizację jako zagrożenie, które opanowuje współczesny świat. Jest zjawiskiem nieuniknionym to też podwójnie niebezpiecznym. Zagroza przede wszystkim młodym pokoleniom, którym o wiele łatwiej jest zaakceptować nowości. Nowości w stylu życia czy ubierania się przychodzące do nas z zachodu są niezwykle atrakcyjne dla młodych ludzi. Nie chcą być gorsi od swoich rówieśników innych narodowości. Rodzice natomiast postrzegają to zjawisko jako zagrożenie, którego należy się obawiać. Niszczona jest bowiem oryginalność i неповtarzalność nie tylko obyczajów i tradycji ale także osobowości każdego człowieka.

Rozwinięcie opinii rodziców na temat zapożyczania od innych krajów stylu życia czy postępowania jest możliwe dzięki analizie odpowiedzi na kolejne pytanie, które zostało przedstawione respondentom. Opinie rodziców prezentuje rysunek 8.

Ocena przez badanych dotycząca zapożyczenia stylu życia, ubioru i postępowania innych krajów jest równomiernie rozłożona na trzy grupy odpowiedzi. Można zaznaczyć, iż zdania są podzielona. Największą grupę stanowi rodzice (37,8%), którzy nie mają na ten temat wyrobionego zdania. W związku z tym, nie mogą się opowiedzieć za lub przeciw.

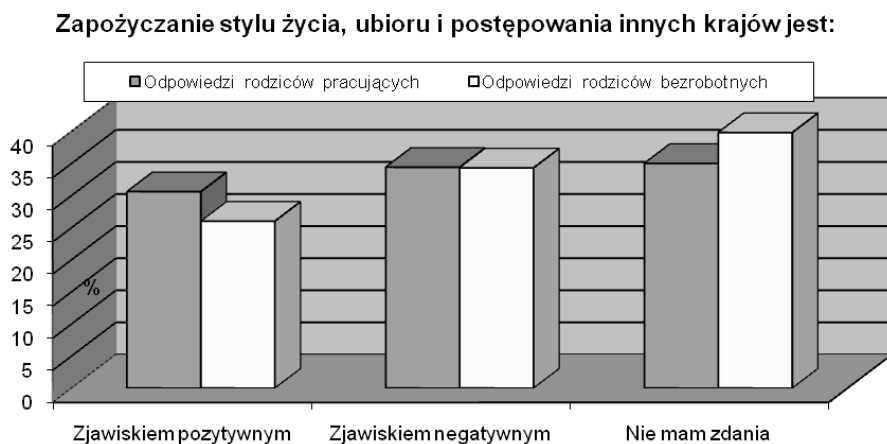
Podobnego zdania jest 25% młodzieży, która również nie ma zdania na temat uniformizacji.

Nieco więcej badanych (34,3%) uważa, że zapożyczania stylu życia, ubioru i postępowania innych krajów jest zjawiskiem negatywnym. Taki wynik nie powinien jednak dziwić, gdyż społeczeństwo jest silnie zakorzenione w kulturze polskiej. Mamy wiele pięknych tradycji, których nie spotykamy w innych krajach

i kulturach. Stąd też rodzice, którzy są silnie zżyci z kulturą Polski nie akceptuje zapożyczeń z innych państw. Chcą być w tym względzie bardziej tradycjonalistami.

Inna grupa rodziców z nieco mniejszym procentowym wynikiem zajęła przeciwnie stanowisko, a mianowicie, że zapożyczenia stylu życia, ubioru i postępowania innych krajów uważają za zjawisko pozytywne. Ci rodzice uważają, iż dobrze jest poznać opinię innych krajów, zaczerpnąć i zapożyczyć odrobinę stylu życia z zagranicy. W ten sposób chcą zaakcentować, iż znajdują się w świecie bez granic i mają poczucie wspólnoty. Takiego zdania jest większa część badanej młodzieży (75%).

Rysunek 8. Uniformizacja polskiej młodzieży w ocenie badanych rodziców (N=437)

Źródło: badania własne.

Współczesny świat, pod wpływem globalizacji, przechodzi wiele przemian. Nieustannie pędzi do przodu. Każdego dnia mamy do czynienia z rozwojem techniki, nauki a nawet kultury. Zmiany te odczuwane są na każdym kroku. Współczesny człowiek coraz częściej czuje się przytłoczony zachodzącymi zmianami, nie potrafi za nimi nadążyć. Jak z tym problemem radzą sobie rodzice badanych uczniów oraz jak oceniają zachodzące zmiany przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Ocena własnych możliwości w kontekście postępującej technokratyzacji przez badanych rodziców (N=437)

Ocena postępującego rozwoju świata	Odpowiedzi rodziców				Ogółem	
	pracujących		bezrobotnych			
	N	%	N	%	N	%
Nie nadążam za nim	76	41,5	108	42,5	184	42,1
Jest on potrzebny i korzystny	82	44,8	107	42,1	189	43,2
Nie interesują się nim	25	13,7	39	15,4	64	14,6

Źródło: badania własne.

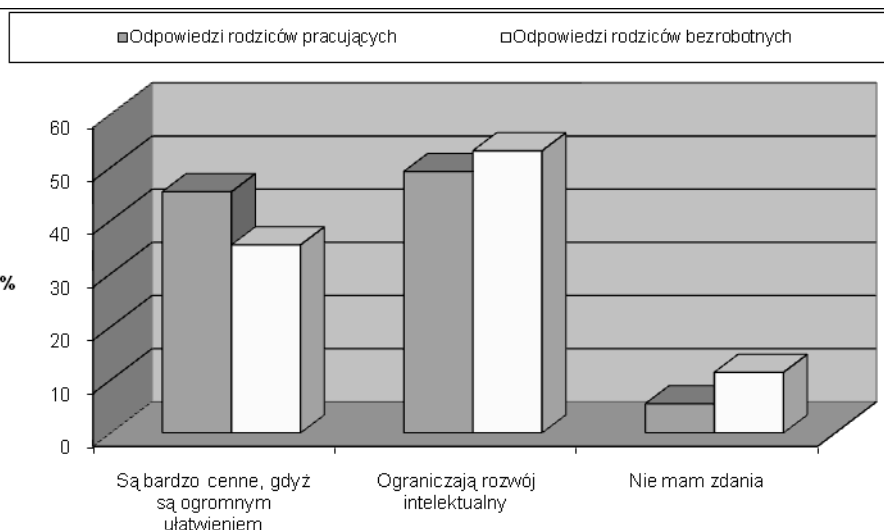
Badani rodzice w większości stwierdzili, że postępujący rozwój świata jest potrzebny i przynosi wiele korzyści. Takiego zdania jest większa część badanej młodzieży.

Z drugiej jednak strony przyznali, że nie są w stanie za nim nadążyć.

Można zatem stwierdzić, iż postępujący rozwój świata jest zjawiskiem negatywnie postrzeganym przez rodziców. Dlaczego, aż tak duża grupa badanych opowiada się za tym, że nie nadąża za rozwojem świata lub w ogóle się nim nie interesuje? Prawdopodobnie rodzice nie nadążają za postępem cywilizacyjnym i żyją z dala od niego nie akceptując coraz to nowszych nowinek. A może mają oni taki przesyt tym tempem rozwoju, że chcieliby, aby on troszeczkę wyhamował?

Postęp współczesnego świata dotyczy wszystkich aspektów życia człowieka. Nie jest zatem niczym dziwnym, że pojawia się on również w procesie edukacji. Dotychczasowe metody przekazywania oraz gromadzenia wiedzy zostały wyparte przez nowe technologie i wynalazki. Pomagają one szybko zdobywać, gromadzić, a następnie przyswajając wiedzę. Rodzice badanych uczniów wypowiedzieli się także na temat tego, co sądzą o nowych sposobach uczenia się.

Rysunek 9. Ocena przez rodziców tradycyjnego sposobu uczenia się na rzecz nowych zdobyczy techniki (N=437)

Źródło: badania własne.

Ponad połowa ogółu badanych uważa, że nowe zdobycze techniki (komputery, ipody, smart phony...) zasadniczo ograniczają rozwój intelektualny, ponieważ są podawcze (myślą za nas, podają gotowce), w stosunku do tradycyjnego sposobu uczenia się takiego jak: czytanie czy rozmowy. Nawet ci rodzice, którzy dostrzegają ich walory określają je jako zbyt drogie, aby można było z nich korzystać. Zamiast ułatwiać życie stają się więc elementem podziału społeczeństwa na biedne i bogate. Pogłębianie różnic społecznych jest wyjątkowo groźne w środowiskach młodych ludzi, którzy nie potrafią nabrać dystansu do zaistniałej sytuacji. Starają się natomiast dorównać kolegom lepiej usytuowanym społecznie, co często kończy się nielegalną działalnością przestępczą.

Większość z przebadanych rodziców nie chce, aby ich dzieci uczyły się w „nowoczesny sposób”. Obawiają się m.in. ograniczenia rozwoju intelektualnego. Woleliby, aby młodzież myślała samodzielnie i twórczo, a nie korzystała z dostępnych gotowców. Co więcej rodzice zarzucają najnowszym nowinkom technicznym zbyt wysoką cenę, co powoduje, że nie wszyscy uczniowie mogą sobie na nie pozwolić. W ten sposób bowiem tworzą się podziały i nierówności społeczne najmocniej odczuwane w grupie rówieśniczej.

Postęp technologiczny może powodować różnice nie tylko między rówieśnikami, ale także pomiędzy pokoleniami, a więc właśnie między rodzicami dziećmi. Młodzi ludzie znacznie częściej niż ich rodzice mają dostęp do najnowszych osią-

gnięć techniki. Toteż bardzo często ich wiedza jest większa i dokładniejsza niż wiedza, jaką posiadają ich rodzice. W wypowiedzi na temat jakiego wyboru dokonaliby pomiędzy nowymi sposobami nauki a tradycyjnymi, 86% badanej młodzieży podkreśliło nowy sposób nauki oparty na wykorzystaniu najnowocześniejszych technik (tablice interaktywne, Internet, mikroskopy cyfrowe, teleskopy itp.).

Słowa kluczowe: globalizacja, obawy rodziców

Keywords: globalization, the concerns of Parents

Bibliografia:

Bogaj A., *Kwalifikacje zawodowe w warunkach globalizacji rynku pracy* [w:] *Kwalifikacje zawodowe na współczesnym rynku pracy*, S.M. Kwiatkowski (red.), Wyd. IBE, Warszawa 2004.

Gnitecki J., *Globalizacja* [w:] *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, T. Pilch (red.), Wyd. Żak, Warszawa 2004.

Kuszak R., *To straszne słowo: globalizacja*, „Edukacja i Dialog” 2003, nr 5 (148).

Kwieciński Z., *Edukacja wobec nadziei i zagrożeń współczesności* [w:] *Pedagogika i edukacja wobec nadziei i zagrożeń współczesności*, Gnitecki J., Rutkowiak J. (red.), Wyd. Zakład Poligrafii Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom 1999.

Niezgoda M., *Edukacja w społeczeństwie wiedzy, czyli o zmienionych warunkach działania szkoły*, w: *Edukacja w cywilizacji XXI wieku*, A. Buchner-Jeziorska, M. Sroczyńska (red.), Wyd. WSU, Kielce 2005.

Tchorzewski A.M., *Globalizacja jako źródło przesilen w edukacji* [w:] *Edukacyjne problemy czasu globalizacji w dialogu i perspektywie*, A. Karpińska (red.), Wyd. Trans Humana, Białystok 2003.